

1. Yleiset huomiot CER-direktiivin kansallisesta toteuttamistavasta, kuten esimerkiksi viranomaistoiminnan järjestämisestä ja valvontamallista
  - CER-lakiehdotus selkiyttää kansallista työnjakoa avaruussektorilla määrittämällä CER-direktiiviin liittyvien toimintojen koordinaatiovastuun Sisäministeriöön (7§).
  - Valtioneuvoston tilannekeskukselle ehdotettava merkittävän vaikutuksen omaavan poikkeamailmoituksen välittämistehtävä on kannatettava. Samoin kunkin ministeriön toimialaan kuuluvan toimijan kriittiseksi määrittäminen sekä kriittiseksi toimijaksi hyväksyminen valtioneuvoston tasolla on kannatettavaa.
  - Lausunnolla oleva lakiteksti jättää epäselväksi sen kuka toimii avaruusalan valvontaviranomaisena Suomessa. Ehdotamme tätä tarkennettavaksi, ottaen huomioon, että tarkentaminen saattaa edellyttää uuden avaruusviraston perustamista.
2. Soveltamisalaa koskevat huomiot, kuten esimerkiksi kriittisen toimijan määrittäminen ja kriteeristön kattavuus

13§

- Ehdotetaan korvattavaksi termi avaruussää termillä avaruuden olosuhdetieto sekä ehdotetaan muutettavaksi avaruustoimialan arviointiperusteisiin liittyvä lause kokonaisuudessaan seuraavaan muotoon:

*Arviointiperusteina olisivat myös yhteiskunnalle kriittisen palvelun tai tiedontuotannon kannalta merkittävien satelliittien tai muiden **avaruusesineiden operointia tai avaruuskohteiden seurantaa** tukevat palvelut sekä avaruustilannekuvaan, **avaruusolosuhdetietoon tai radioympäristön häiriöihin** liittyvän tiedontuotannon kannalta merkittävät palvelut.*

- Ehdotetaan lisättäväksi mittaukset ja mittalaitteet alla olevaan lauseeseen.

*Kohdan mukaisilla yhteiskunnalle kriittisenä palveluna tai tiedontuotantona pidettäisiin esimerkiksi maanpuolustus- tai turvallisuusviranomaiselle tuotettuja **mittauksia, mittalaitteita tai muita palveluita**, tai palveluntuotantoa kriittisten toimijoiden tarpeisiin.*

3. Vaikutustenarviointia koskevat huomiot, kuten esimerkiksi yhteiskunnalliset vaikutukset, taloudelliset vaikutukset yrityksille, hallinnollinen taakka ja muut kustannukset sekä vaikutukset yritysten toimintaan

- Sivulla 80 olevaan määräraha- ja tulotaulukkoon ehdotetaan lisättäväksi Opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahalisäys, esimerkiksi Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenoja vastaavalla tasolla (110 keur/vuosi 2025-2028). Määrärahalisäys on perusteltua, koska ministeriön tehtävänä on valvoa CER-direktiivin velvoitteiden noudattamista oman toimialansa alaisten toimijoiden osalta.

4. Valvontaa koskevat huomiot

- Ei kommentoitavaa

5. Laiminlyöntimaksua koskevat huomiot

- Ei kommentoitavaa

6. Miten arvioitte turvallisuus selvityslakia koskevan esityksen tarpeellisuutta ja muotoilua? Millaisia turvallisuusvaikutuksia esityksellä olisi?

- Pidämme esitystä tarpeellisena ja muotoilua voimassa olevaa lakia parempana.

7. Miten arvioitte satamien turvallisuus selvityksiä koskevan esityksen tarpeellisuutta ja muotoilua? Millaisia toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia esityksellä olisi? Millaisia turvallisuusvaikutuksia esityksellä olisi?

- Ei kommentoitavaa

8. CER-yleislain 28 §:ään liittyen, miten arvioitte säännösehdotuksia, jotka koskevat muiden EU-jäsenvaltioiden rikosrekisteritietojen käyttämistä kriittisen toimijan työntekijästä tehtävässä turvallisuus selvityksessä (1. lakiesityksen 28§ sekä 3. ja 4. lakiesitys)?

- Ei kommentoitavaa

9. Muut huomiot

- Avaruusala on kohtuullisen uusi ja voimakkaasti laajeneva toiminnanala, joten Suomessa avaruusalan toimintojen valvonta on jäänyt nykyisin yksittäisten toimijoiden vastuulle. Sodankylän geofysiikan observatoriolla on pitkäaikaisia tehtäviä avaruustoimintojen parissa ja tehtävillä on suora liityntä käsiteltävänä olevaan CER-lakiin. Avaruustoimintojen alkuaikoina Sodankylän geofysiikan observatoriolla oli kansainvälisten avaruustehtävien koordinoituvastuu Suomessa.

- Nykyään Sodankylän geofysiikan observatorio on Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toimiva valtakunnallinen erillislaitos, jonka tehtävät ja toiminnot

määritellään yliopiston strategioissa sekä observatorion omissa suunnitelmissa. Observatorion tehtäviin kuuluu muun muassa 1) avaruusfysiikan ja geofysiikan huippututkimukseen pohjautuvien operatiivisten palveluiden tuottaminen kansalliseen ja kansainväliseen tarpeeseen, 2) uusien maanpinnalta mittauksia tekevien mittalaitteiden (meteoritutka, pystytutka, viistotutka, magnetometrit, tulipallokamera ja muut kamerat, radioteleskooppi) sekä avaruudessa olevien laitteiden kommunikointiin tarkoitettujen maassa sijaitsevien laitteiden (maa-asemat) kehitystyö ja rakentaminen, sekä 3) avaruusolosuhteiden ja -uhkien seuranta, vaikutusten arviointi, ennakointi, varautuminen ja tiedottaminen. Tehtävä sisältää erityisesti avaruuslaitteiden kommunikointia ja komentamista estävien tai vaikeuttavien avaruuden ja ilmakehän olosuhteiden seurannan, vaikutusten arvioinnin, ennakkoinnin, varautumisen ja tiedottamisen.

- Jotta observatorion tehtävämäärittely olisi kyseisen lain kannalta yksiselitteinen, **ehdotamme observatorion tehtävien kirjaamista lausunnolla olevan CER-lain loppuun uudeksi kohdaksi 7.7 (sivulla 102) sekä Sodankylän geofysiikan observatoriota koskevan lain suunnittelutyön käynnistämistä.**
- Historiallinen tausta huomioiden on luontevaa ehdottaa **avaruusalan valvontaviranomaisen perustamista Opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen.** CER-direktiivin näkökulmasta muita mahdollisia avaruusviraston kotiministeriöitä voisiva olla Sisäministeriö tai Valtioneuvoston kanslia. Muiden alojen toimintaa valvovien viranomaisten nimeämiskäytänteitä noudatellen uusi viranomainen voisi olla **avaruusvirasto AVIRA (engl. Finnish Space Agency FINSA).**

10. Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

- Ehdotetaan perustettavaksi uusi kansallinen avaruustoimintojen valvontavirasto (avaruusvirasto AVIRA), joka valvoo avaruus- ja geouhkiin sekä muihin luonnonuhkiin liittyviä tehtäviä.
- Ehdotetaan lisättäväksi kohdan 7.6 jälkeen uusi kohta 7.7, jossa kuvataan Sodankylän geofysiikan observatorion tehtävät, esimerkiksi seuraavasti.

Sodankylän geofysiikan observatorion tehtävänä on

- 1) hankkia ja tuottaa uutta tietoa geo- ja avaruusuhkista, niiden syistä ja ilmakehän sekä avaruuden kytkennöistä, ja maan ulkopuolisista uhkista;
- 2) kehittää, suunnitella ja rakentaa avaruus- ja geouhkien ymmärtämiseen, pitkäaikaiseen ympärivuorokautiseen seurantaan ja operatiivisten palveluiden tuottamiseen tarkoitettuja mittalaittekokonaisuuksia ja ylläpitää sekä parantaa niistä muodostuvia tieteellisiä infrastruktuureita;
- 3) kerätä olosuhdetietoa ja parantaa avaruuden ja ilmakehän ilmiöiden ymmärtämistä sekä edistää sähkömagneettisen ja radioympäristön ilmiöihin, häiriöihin, uhkiin ja niiden muutoksiin liittyvien vaikutusten arviointia, muutosten ennakointia, varautumista sekä tiedottamista;

- 4) seurata avaruuden ja ilmakehän olosuhteita, jotka estävät tai vaikeuttavat avaruuslaitteiden kommunikointia tai komentamista, arvioida vaikutuksia ja tiedottaa havaituista poikkeamista;
  - 5) toteuttaa maan pinnalta ja avaruudesta tehtäviä mittauksia avaruuden olosuhteista ja avaruuskohteista, harjoittaa satelliittitoimintaa ja avaruusesineiden operointia sekä maassa sijaitsevien operointilaitteiden kehitystyötä ja rakentamista, ja tuottaa operatiivisia palveluita viranomaisyhteistyönä observatorion toiminnan aloilta yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi;
  - 6) järjestää korkeatasoista tieteelliseen tietoon perustuvaa intensiiviopetusta ja kouluttaa työntekijöitä työelämän alueellisiin ja globaaleihin tarpeisiin;
  - 7) vastata observatoriolle hoidettavaksi annettujen vieraslaitteiden ylläpidosta ja huollosta erikseen sovittavilla tavoilla;
  - 8) edistää kansainvälistä tieteellistä ja operatiivista yhteistyötä sekä tuottaa havaintoja ja tietoa globaaleihin datakeskuksiin ja palveluntarjoajille sekä tukea kansallisen ja eurooppalaisen avaruusomavaraisuuden kehittymistä;
  - 9) tarkistaa muiden tuottamia mittauksia globaalien mittausverkostojen laatutason parantamiseksi sekä tuottaa asiantuntijapalveluita muiden viranomaisten tarpeisiin;
  - 10) hoitaa muita observatoriolle annettuja kansallisia ja kansainvälisiä erityistehtäviä.
- SGO:n pitkäaikaisen kansallisen tehtävän selkiyttämiseksi ehdotamme käynnistettäväksi lainvalmistelutyö, jolla varmistetaan, että jatkossa observatorion tehtäväkuva on selvä. Tämä vaatii uuden lain Sodankylän geofysiikan observatoriosta.